nhận định văn học

I/ THƠ:

1. Có kẻ nói là từ khi các thi sĩ ca tụng cảnh núi non, hoa cỏ; núi non, hoa cỏ trông mới đẹp; từ khi có người lấy tiếng chim kêu, tiếng suối chảy làm đề tài ngâm vịnh, tiếng chim, tiếng suối nghe mới hay. Lời ấy tưởng không có gì là quá đáng.
   (Hoài Thanh – Văn chương và bình luận)
2. Thi sĩ không phải là Người. Nó là Người Mơ, Người Say, Người Điên. Nó là Tiên, là Ma, là Quỷ, là Tinh, là Yêu. Nó thoát Hiện Tại. Nó xối trộn Dĩ Vãng. Nó ôm trùm Tương Lai. Người ta không hiểu được nó vì nó nói những cái vô nghĩa, tuy rằng cái vô nghĩa hợp lý.
   (Chế Lan Viên)
3. Thơ là ảnh, là nhân ảnh, thơ cũng ở loại cụ thể hữu hình. Nhưng nó khác cái cụ thể của văn. Cùng mọc lên từ cái đống tài liệu thực tế, nhưng từ cái hữu hình nó thức dậy những cái vô hình bao la, từ một điểm nhất định mà nó mở ra được một cái diện không gian, thời gian, trong đó nhịp mãi lên một tấm lòng sứ điệp.
   (Nguyễn Tuân – Thời và thơ Tú Xương, Tạp chí Văn nghệ)
4. Thơ không cần nhiều từ ngữ. Nó cũng không quan tâm đến hình xác của sự sống. Nó chỉ cần cảm nhận và truyền đi một chút linh hồn của cảnh vật thông qua linh hồn thi sĩ.
   (Nguyễn Đăng Mạnh)
5. Cũng như nụ cười và nước mắt, thực chất của thơ là phản ánh một cái gì đó hoàn thiện từ bên trong.
   (R. Tagore)
6. Thơ không phải là sự buông thả của cảm xúc, mà là một sự trốn thoát khỏi cảm xúc, thơ không phải là sự biểu lộ của nhân cách, mà là sự trốn thoát khỏi nhân cách. Nhưng, dĩ nhiên, chỉ có những ai có cả nhân cách và cảm xúc mới biết ý nghĩa của trốn thoát những cảm xúc và nhân cách là gì.
   (T. S. Elinot)
7. Thơ đối với tôi là một phần thưởng hết sức to lớn; thơ đã xoa dịu những nỗi sầu não; thơ đã làm tăng gấp bội và thanh lọc những niềm vui của tôi; thơ đã nâng niu những niềm vui của tôi; và thơ đã cho tôi thói quen ao ước khám phá ra Thiện và Mỹ trong mọi điều hội ngộ và ở xung quanh tôi.
   (Samuel Taylor Coleridge)

8. Nhà thơ tập hợp khí trong trời đất lại, lấy trăng móc, giá mây, hoa chim làm tính tình của mình; trăng móc giá mây ở trong trời đất thường chốc lát tiêu tan, chỉ nhà thơ có khả năng kết hợp lại làm nó không tan.

(Hoàng Lê Chân)

9. Nỗi buồn đó là nỗi buồn chung của con người, bọn thi sĩ chúng tôi nhẹ lòng nhẹ dạ mang nhờ tất cả cho nhân gian.

(Xuân Diệu)

10. Hồn thơ là nguồn suối nguyên sinh của cái đẹp nghệ thuật tìm thấy trong một sáng tạo đam mê.

(Trần Nhựt Tân)

11. Chất thơ thường hướng về tác phẩm, tức là ngoại giới, hồn thơ là dư vang chưa thành hình ở trong trạng thái tiềm thế, đồng hóa với mỹ cảm sống động trong tâm hồn thi sĩ.

12. Tư tưởng trong ngôn ngữ thơ như một chiếc dây diều vừa đưa thơ cất cánh bay cao, bay xa trong bầu trời của thực và mộng, vừa neo thơ lại với bầu khí quyển đời sống.

13. Ngôn ngữ thơ theo Phú Hưng "không phải là thứ ngôn ngữ xác ve sau mùa hè đã im bặt tiếng kêu mà đó là một thứ ngôn ngữ không ngừng biến sinh mãnh liệt".

14. Chất thơ như chút đường hòa vào cốc nước đã mặn mòi chất hiện thực của truyện ngắn để truyện thêm dư vị, thêm tinh chất, để người đọc càng uống lại càng khát, càng say.

15. Thơ hay, tự nó, khi đọc lên đã thấm vào hồn. Thơ hay, tự nó, khi ngân lên đã gây những xúc động, những thổn thức. Thơ hay là khi nó chạm được vào trái tim người đọc, người nghe, nó ngân lên tiếng nói của trái tim, là tiếng đồng vọng của con người.

16. Thơ là sự ham muốn vô biên của những nguồn khoái lạc trong trắng của một cõi trời cách biệt. Thơ là một tiếng kêu rên thảm thiết của một linh hồn thương nhớ, ước ao trở lại trời, nơi đã sống ngàn kiếp vô thủy vô chung với những hạnh phúc bất tuyệt.

18. Thơ ca không phải là tranh ảnh mà có cái thẩm mỹ của tranh ảnh. Mắt trông bài thơ ở trang giấy không có thấy gì là đẹp, song mà đọc lên tiếng, nghe vào tai thì tự thấy hiện ra trước mắt một bức tranh tả tình, tả cảnh,... Thơ ca không phải là dàn nhạc, mà nó có mỹ thiện của dàn nhạc, không ty, không trúc, không kim, không thạch, không thổ, không cách mà đọc lên như thể cung đàn réo rắt, sắt vàng chen nhau.

19. Bài thơ là con của trận đánh, là vụ mùa của những giọt mồ hôi.

(Rasul Gamzatovich Gamzatov)

20. Người hạ bút làm thơ mà không am hiểu ngôn ngữ chẳng khác gì anh chàng mất trí lao xuống dòng sông cuồn cuộn mà không biết bơi.

(Rasul Gamzatovich Gamzatov)

21. Nhà thơ tìm hình ảnh để tả cái đẹp bằng từ ngữ thích hợp, khiến người ta khả giác được tư tưởng.

(Albbe Duros)

22. Mỗi bài thơ hôm nay tôi trao vào tay bạn đọc thân mến là nảy sinh từ cái mầm mống trên cái cây xao động của cuộc đời đang nở hoa. Coi thường quyển sách này sẽ là tàn nhẫn bởi vì nó gắn liền khăng khít với bản thân cuộc đời tôi.

(Lorca)

23. Họa sĩ không tìm kiếm vu vơ trên mặt vải, anh ta chỉ vật lộn với chính mình để thể hiện cái ý tưởng mà anh ta đã có sẵn trong đầu trước khi đặt bút vẽ. Cũng như vậy, chính quy tắc vần điệu thi pháp trong thơ cũng tạo cho thi sĩ buông vần thơ hay là thế.

24. Đối tượng của thơ không phải là mặt trời, núi rừng, phong cảnh, cũng không phải là thể mạo và hình dạng của con người như máu, gân, bắp, thịt,.. song là những quan hệ và tinh thần.

(Hegel)

25. Các nhà thơ có ích chi nếu chỉ có tham vọng nhắc lại như nhà viết sử? Thi nhân phải đi xa hơn và cố hết sức cho ta thấy những gì cao quý tốt đẹp hơn.

(Gocthe)

26. Có thể thấy tâm tình bộc lộ ở ngoài phạm vi thơ nhưng không có thơ nào hay thật mà chẳng bộc lộ tâm tình.

(M. Jacob)

27. Giữa tàn bạo hư vô, giữa đấu tranh khốc liệt. Thơ phải dạy ta bằng con mắt thật.

(Lưu Quang Vũ)

28. Thơ là tiếng gọi đàn, là sự đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu của những người lao động, phấn đấu, suy nghĩ, yêu thương trong cái phần cao nhất, sâu nhất của họ tức là tâm trí.

(Xuân Diệu)

29. Thơ đích thực không nhằm giáo dục ai, nhưng nó lại giúp thanh lọc tâm hồn con người. Thơ còn là đôi nạn giúp người tàn tật đứng dậy bước đến với mọi người, là đôi bàn tay chìa ra với mọi người.

(Thanh Thảo)

30. Thơ là chữ nghĩa cũng không là chữ nghĩa, là ý thức mà không phải ý thức, là vô thức mà không hẳn vô thức. Thơ đúng nghĩa là sự bộc lộ tận cùng của nhà thơ.

(Thanh Thảo)

31. Một bài thơ hay là một sinh vật có cơ thể. Mỗi câu mỗi chữ đứng ở đâu đều có lý do. Cái kỹ thuật trong hàng thơ nghiêm như những người lính đứng trong quân ngũ. Đổi đi một câu một chữ là sai cả gan phổi của bài thơ, bài thơ lệch lạc, ngã xiêu.

(Xuân Diệu)

32. Muốn cho loài thi sĩ làm tròn nhiệm vụ ở thế giới này, nghĩa là tạo ra những tác phẩm tuyệt diệu, lưu danh muôn đời. Người bắt chúng phải lưu bằng giá máu, luôn có một định nghĩa tàn khốc theo riết bên mình: "Không rên viết là thơ vô nghĩa".

(Hàn Mạc Tử)

33. Chuyến xe sau không còn anh nữa
Xe vẫn chạy nghìn đời chỉ vắng anh thôi
Nguyễn Trãi, Nguyễn Du,... từng đi chuyến trước
Những chuyến xe không có khứ hồi.

(Chuyến xe Di cảo thơ II – Chế Lan Viên)

34. Mỗi con trai nhả ngọc một lần thôi
Viên ngọc đầu tiên cũng là viên sau chót
Không như ta viên ngọc sau cùng làm viên thứ nhất
Đấy là nỗi đau và hạnh phúc của con người.

(Chế Lan Viên)

35. Đừng làm những câu thơ khuôn mình theo văn phạm
Như những cây quá thẳng chim không về.

(Sổ tay thơ – Chế Lan Viên)

36. Lớn lên, lớn lên, lớn lên
Con làm gì? Con làm thi sĩ
Cánh cò trắng lại bay hoài không nghỉ
Trước hiên nhà. Và trong hơi mát câu văn.
(Chế Lan Viên)

37. Như cốm mùa thu nằm mát giữa tờ sen
Màu xanh của nắng trời chừng dịu lại
Những yêu thương của lòng tôi, tôi gói
Trong lá thơ vừa hái ở đời lên.
(Chế Lan Viên)

38. Thơ, thơ đong từng ngao như tát bể
Là cái cân nhỏ xíu lại cân đời
Thơ không phải đưa ru mà còn thức tỉnh
Không phải chỉ ơ hời mà còn đập bàn quát tháo lo toan.
(Chế Lan Viên)

39. Thơ em cũng giống như lòng em vậy
Là nghĩa thơm tho như ánh trăng
Mềm mại như lời tơ liễu rủ
Âm thầm trong áng gió băn khoăn.
(Hàn Mạc Tử)

40. Máu đã khô rồi thơ cũng khô
Tình ta chết yểu tự bao giờ
Từ nay trong gió – mưa trong gió
Lời thảm thương rền khắp nẻo mơ.
(Hàn Mạc Tử)

41. Gieo vần như thể tay gieo hạt
Nhịp sống làm nên những nhịp thơ.
(Huy Cận)

42. Tình tự quá, thiêng liêng, êm ái quá
Thơ ở đâu thong thả xuống đường mưa
Những hoa quý tỏa hương vương giả
Mây đa tình như thi sĩ ngày xưa.
(Xuân Diệu)

43. Và những giọt lệ rưng rưng trên mi người đọc
Ngọc của người còn trong gấp mấy
Ngọc thơ anh...
(Lệ Ngọc – Chế Lan Viên)

44. Người thi sĩ đã vào làng mây khói
Không ở đâu và ở khắp mọi nơi
Như tiếng vọng trong sương xa dằng dỏi
Máu vu vơ thơ giữa trái tim đời.
(Tình mai sau – Xuân Diệu)

45. Anh qua trái đất để lại chừng thơ ấy
Hãy thương anh anh nào có chi nhiều
Một chút nắng tàn, một dòng nước chảy
Trái tim nghèo nhưng cũng đã tin yêu.
(Gởi – Chế Lan Viên)

46. Đời cho anh nắm đất
Anh làm nên cái bình
Đời cho anh nhành hoa
Anh vẽ nên mùi sứ.
(Di cảo thơ – Chế Lan Viên)

47. Thuở ấy càn khôn mới dựng nên
Mùa khô chưa gặp tốt tươi lên
Người thơ phong vận như thơ ấy
Nào đã ra đời ngọc biết tên.
(Xuân đầu tiên – Hàn Mạc Tử)

48. Những câu thơ như dã tràng xe cát bể
Xe cát như trang giấy vô công như bãi bể chẳng cây trồng
Đừng cậy thế thời đại oai hùng, nếu tâm hồn anh cứ bé
Dã tràng xe cát là xe bên cạnh bể
Trước sóng lớn nghìn đời nó vẫn vô công.
(Chế Lan Viên)

49. Những câu thơ mỏng tựa cánh chuồn
Ngàn năm bay ngược bão
Mang sấm sét của những vùng chưa qua
Mang ánh trăng của của những thời chưa tới
Cái mong manh thắng được cả sắt thép
Bền vững đến muôn đời.
(Trần Nhuận Minh)

50. Trái đất rộng ra thêm ra một phần vì bởi các trang văn
Vì diện tích tâm hồn của các nhà thi sĩ.
(Sổ tay thơ – Chế Lan Viên)

II/ VĂN XUÔI:

1. Văn là đời. Chuyện văn là chuyện đời. Vì vậy, qua mỗi nhân vật, mỗi hình ảnh truyện, tác giả lại muốn đem cho người đọc một vấn đề nhân sinh.

2. Những gì không đọng lại trong đời, sẽ đọng lại trong văn chương.

3. Con người đến với cuộc sống từ nhiều nẻo đường, trên muôn vàn cung bậc cảm xúc nhưng tiêu điểm mà con người hướng đến vẫn là con người.

   (Đặng Thai Mai)

4. Mỗi nhà văn giỏi là người làm cho chữ sống, hơn nữa, biết múa và biết hát. Một nhà văn tốt là kẻ tàn sát con chữ, bất cứ chữ nào lọt vào tay họ cũng đều trở thành những chữ chết.

5. Tôi thu thập hình tượng cũng như con ong hút mật vậy. Một con ong phải bay một đoạn đường bằng sáu lần xích đạo trong một năm ba tháng và đậu lên bảy triệu bông hoa để làm nên một gam mật.

   (P. Polenko)

6. Văn chương là thứ tiêu khiển nếu nó chỉ than mây khóc gió. Tôi quan niệm văn chương phải là phương tiện đấu tranh của những người cầm bút muốn loại khỏi xã hội loài người những bất công, nhen lên trong lòng người nỗi xót thương đối với kẻ bị chà đạp nhân phẩm, kẻ yếu, kẻ bị đày đọa vào cảnh ngu tối, kẻ bị bóc lột mỗi ngày kiếm đủ bữa tối để nhịn tới sáng hôm sau. Tôi sẽ cố gắng nhìn vào nỗi đau của xã hội, may ra tìm được những thuốc khiến cái ung đó có thể hàn miệng lên da.

   (Vũ Trọng Phụng)

7. Nghệ thuật không đơn thuần là ánh nắng chói lọi trong giây lát trước mắt con người, mà nghệ thuật còn là sắc xanh của chiều tà, đọng lại trong lòng người, để rồi cứ vấn vương, trăn trở.

   (Ngọc Ly)

8. Người khẳng khái nghe điệu hiên ngang mà gõ nhịp, người kín đáo thấy văn hàm súc liền đi theo, kẻ sáng ý thấy văn đẹp sẽ động lòng, kẻ chuộng lạ thấy chuyện khác thường liền mê đắm.

(Lưu Hiệp)

9. Lối đi của văn chương muôn đời không phải là con đường thẳng duy nhất, nó là vô vàn ngã rẽ, là đại dương dạt dào hợp lưu từ muôn dòng chảy.

10. Nghệ thuật tạo vẻ đẹp cho những dòng nước mắt và biến nỗi thống khổ của nhân loại thành tiếng hát vô biên.

(Vũ trụ thơ – Đặng Tiến)

11. Nhà văn phải viết về con người ngày hôm nay, vì thế giới hôm nay và vì thời đại của mình. Song cái lý tưởng mà khao khát với nhà văn hướng đến vẫn là một giá trị của nhân loại trong trọn vẹn thời gian và không gian lịch sử.

12. Tác phẩm không phải là cái gì đóng khung, nó mở ra những chân trời. Tác phẩm không là sự sống đã đạt đến đích, nó là sự trở thành không ngừng nghỉ.

(Huỳnh Phan Anh)

13. Tư duy nghệ thuật dù có đổi mới đến đâu đi nữa thì cũng không vượt ra ngoài quy luật của chân – thiện – mĩ, quy luật nhân bản. Nhà văn chân chính có sứ mệnh khơi nguồn cho dòng chảy văn học đổ ra đại dương nhân bản mênh mông.

(Lã Nguyên)

14. Văn là gì? Văn là vẻ đẹp. Chương là gì? Chương là vẻ sáng. Lời của người ta rực rỡ, bóng bẩy, tựa như có vẻ đẹp, vẻ sáng, nên gọi là văn chương. Người ta ai mà không có tính tình, tư tưởng. Đem cái tính tình, tư tưởng ấy diễn ra thành câu nói đoạn văn, gọi là văn chương. Vậy thì văn chương là bức tranh vẽ cái cảnh tượng của tạo hóa cũng là tính tình và tư tưởng của loài người bằng lời nói vậy.

15. Nhưng cũng giống như bông hồng vàng của Samet làm ra là để cho Xuyzan được hạnh phúc, sáng tạo của chúng ta là để cho cái đẹp của Trái Đất, cho lời kêu gọi đấu tranh vì hạnh phúc, vì niềm tin và tự do, cho cái cao rộng của tâm hồn và sức mạnh của trí tuệ chiến thắng bóng tối, cho chúng rực rỡ như một mặt trời không bao giờ tắt.

16. Một nhà văn đích thực như một bức tranh treo trên tường mà khi tháo nó ra, vĩnh viễn để lại một khoảng trống.

17. Nghệ thuật không phải là tấm gương để phản ánh hiện thực, mà là một cái búa để định hình nó.

(Bertol Brecht)

18. Nhà văn không thành thực không bao giờ là nhà văn có giá trị, nhưng không phải cứ thánh thực là trở thành nghệ sĩ. Nhưng nghệ sĩ không thành thực thì cũng chỉ là một người thợ khéo tay thôi.

(Thạch Lam)

19. Dù văn học phản ánh hiện thực nhưng nó không phải bản sao chép nô lệ hiện thực. Nhà văn không phải là mật thám cuộc đời hay là tên hề lóc cóc chạy theo đuôi đời sống.

20. Văn học là một dòng sông, nhà văn là con thuyền trên dòng sông ấy. Nước chảy thuyền trôi. Con thuyền đi qua mọi bến bờ của thời gian, không gian và ở một nơi xa nào đó trên một bờ vắng đầy cỏ dại, nó đã cập bến mang theo những khuôn hàng ấy trao đến tay độc giả những bài học, những cảm thức và suy nghĩ của nhà văn lưu giữ nó suốt chặng đường lênh đênh sóng nước.

(Ngô Hương Giang)

21. Nhà văn Gamzatov đã từng ví, văn học giống như "cây đàn pandur", còn các nhà văn như sợi dây thừng căng trên cây đàn đó. Từng dây có một cung bậc riêng, nhưng hợp lại nhau, chùng làm nên một hòa âm.

22. Ở Bắc, văn chảy như nước dưới sông, chảy giữa hai bờ, dù cao hứng mà phăng phăng như sông Hồng mùa lũ vẫn ép mình theo khuôn khổ nhất định (trừ khi đê vỡ!). Ở Nam, văn mùa nước Nam chảy tràn lan, không còn biết bờ cõi nào hết. Đất là sông, ruộng là sông, cơ hồ cả đồng bằng sông Cửu biến thành sông!

(Đất nào văn nấy – Thu Tứ)

23. Bỏ hết những cái sáo, những cái kêu to mà tiếng rỗng, những cái giả dối đẹp đẽ, đi tìm cái giản dị, sâu sắc và cái thật, bằng cách quan sát và rung động đúng, đó là công việc các nghệ sĩ phải làm. Chúng ta cứ là chúng ta, với tâm hồn và bản ngã thật của chúng ta.

(Thạch Lam)

24. Công việc của nhà văn là phản ánh và tái hiện đời sống để làm nên chất "mặn" cho trang thơ. Để từ "vị muối" của đời thường ghi tạc trong văn chương, nó làm "mặn lòng" những kẻ đã từng đắm chìm trong trang sách.

25. Linh hồn là ấn tượng của một tác phẩm. Cây cỏ sống được là nhờ ánh sáng, chim muông sống được là nhờ tiếng ca. Một tác phẩm sống được là nhờ tiếng lòng của người cầm bút.

(Puskin)

26. Từ sự không thỏa mãn với đương thời, nỗi buồn sáng tạo dẫn đưa nghệ sĩ đi vào bề sâu cho tới khi nó tìm thấy trong vô thức mình cái nguyên tượng có khả năng bù đắp lại cao nhất sự tổn thất và que quặt của tinh thần hiện đại.

(G. Jung)

27. Với tư cách là văn nghệ sĩ, ta hãy vui lên vì ta đã bị dứt khỏi giấc ngủ mê và khỏi sự đui điếc, bị bắt buộc phải đứng trước sự thống khổ, những trại giam và máu.

(Albert Camus)

28. Chỉ có cuộc đời rộng rãi, chỉ có trường đời vô thường định mới dạy cho người ta viết được những câu đẹp đẽ.

(Nguyễn Tuân)

29. Thích một bài thơ... trước hết là thích một cách nhìn, một cách nghĩ, một cách xúc cảm, một cách nói, nghĩa là trước hết là thích một con người.

(Hoài Thanh)

30. Tự tử với đời nghệ sĩ không phải phát súng hay dây thừng mà chính là khi ngồi vào bàn viết, không đem đến một cái gì mới mẻ.

(Evgheny Evtusenko)

31. Người vẫn còn mang vết thương đã toan đi chữa vết thương cho người khác. Tôi nghĩ nghề viết và người viết cũng đơn giản vậy, chữa lành, an ủi những vết thương của người đời để làm dịu vết thương của chính mình.

(Nguyễn Ngọc Tư)

32. Đối với văn thơ, cỗ nhân ví như gói nem, ví như gấm vóc ; gói nem là vị rất ngon trên đời, gấm vóc là màu rất đẹp trên đời, phàm là người có miệng có mắt, ai cũng quý trọng mà không vứt bỏ khinh thường. Đến như văn thơ, thì lại là sắc đẹp ngoài của sắc đẹp, vị ngon ngoài của vị ngon, không thể đem mặt tầm thường mà xem, miệng tầm thường mà nếm được. Chỉ thi nhân là có thể xem mà biết được sắc đẹp, ăn mà biết được vị ngon ấy thôi.

(Hoàng Đức Lương)

33. Nhà văn có thể không cần tiền, cũng không cần vàng, nhưng nhất định là phải cần độc giả. Tất nhiên có tác phẩm kén độc giả, có tác phẩm không, có người viết cho đương thời, có kẻ viết cho hậu thế, nhưng đã viết thì ai cũng mong cho có người đọc mình, nếu không thì viết làm gì?

(Nguyễn Hiến Lê)

34. Tác phẩm thật ra chỉ tạo thành bởi những kí hiệu câm lặng, những ngôn ngữ chết, cho nên bản thân nó chưa có giá trị gì, nếu có cũng chỉ là đôi chút. Cái quan trọng là vai trò của người đọc. Chính bạn đọc sẽ tạo nên giá trị của tác phẩm.

(Mosac)

35. Người làm văn nhờ xúc cảm dồi dào để viết thành văn, thì người đọc cũng phải biết rẽ văn mà thâm nhập vào tình cảm.

(Lưu Hiệp)

36. Người đọc cũng là một kẻ tình nguyện với những đam mê ước muốn, tình yêu thao thức đó, một kẻ tình nguyện như chính người viết, đọc cũng viết, một cách nào đó phải không?

(Huỳnh Phan Anh)

37. Cái bình thường là cái chết của nghệ thuật.

(Victor Hugo)

38. Đôi khi trong buổi tối có một khuôn mặt
Nhìn thấu chúng ta từ đáy một tấm gương
Nghệ thuật chắc hẳn là tấm gương
Cho ta thấy trong đấy là khuôn mặt.

(Jorge Luis Borges)

39. Người tù tử hình kia, tình cờ trong túi còn hạt gạo
Biến thành con voi dâng cho vua
Vua tha cho người có tội mà đa tài ấy
Ồ, anh không biết biến đời anh thành tác phẩm dành cho đời
Nên đời chẳng biết lấy cái cớ gì để tha cho anh cả.

(Hạt gạo – Chế Lan Viên)

40. Người diễn viên ấy đóng trăm vai vai nào cũng giỏi
Chỉ một vai không đóng nổi
Vai mình.

(Chế Lan Viên)

41. Đi ra, lấy cuộc đời dân làm cuộc đời mình
Cơn nắng, cơn mưa làm điều suy nghĩ
Một tiếng chim gù cũng đến nơi rừng lạ để mà nghe.
(Nghĩ về nghề, nghĩ về thơ, nghĩ... – Chế Lan Viên)

42. Không có sách chúng tôi làm ra sách
Chúng tôi làm thơ ghi lấy cuộc đời mình.
(Trường ca "Đường tới thành phố" - Hữu Thỉnh)

43. Tả một môi son có khi anh chỉ nói sắc sen hồ
Phải giấu tình cảm của anh như ém quân trong rừng vắng
Chỉ vì anh nghĩ đến người độc giả mai sau có cái thú tìm vàng trong trang giấy
Đang bơi thuyền giữa sen hồ bỗng bắt gặp môi son.
(Tín hiệu – Chế Lan Viên)

44. Anh đã sống hết mình, cái chết chịu thua anh
Anh vĩ đại và tận cùng trung thực
Vực cái xấu và vun cái tốt, phân minh.
(Rasul Gamzatov)

45. Anh nghe cái mặn của cuộc đời đang độ kết tinh
Nó chưa thành hình, anh cho nó hình
Chưa thành hạt, anh làm nên hạt
Rồi trả tận tay người cùng với máu anh.
(Nghĩ về thơ – Chế Lan Viên)

46. Sợi chỉ lòng anh nghèo có một màu
Xe vào cái đa sắc của cuộc đời nên chói lọi.
(Hoa trên đá – Chế Lan Viên)

47. Hiểu cho hết cái đau của cuộc đời
Nghe tiếng cười của trẻ con nheo nhóc
Điệu hát những bà mẹ xanh xao
Rồi lặng lẽ cuốc đào
Miếng đất thơ trong vườn anh. (Chuẩn bị đi)

48. Hãy đi trước cuộc đời như ngọn lửa
Đừng đi sau đuốc, ăn tàn
Mỗi câu thơ là một lần lặn vào trang giấy
Lặn vào cuộc đời
Rồi lại ngoi lên...
(Chế Lan Viên)

49. Dù anh không làm xiếc
Cũng phải căng thẳng dây tâm hồn anh lên mà đi qua trên vực ngôn
Căng cái dây hình ảnh ngữ ngôn ngang qua vực tâm hồn sâu thẳm
Cho mỗi bước, mỗi bước của anh đều thận trọng
Không bao giờ anh ở độ chùng dây
(Sổ tay thơ – Chế Lan Viên)

50. Đồi trung du phất phơ bóng thông già
Rừng thông đứng hồn trong chiều gió lặng
Những trang sách suốt đời đi vẫn nhớ
Như đám mây ngũ sắc ngủ trên đầu.
(KonstantinMikhailovich Simonov)

Lương Đình Linh Chi
sưu tầm